

טור' אושפיץ יעקב
025222

בן צביה ויצחק

נולד ב- י"ח בתשרי תרצ"א 10.10.1930

שרת בחטיבת גולני

נפל ב- ח' אלול תש"ח 12.9.1948

בקרב בפעולת סריקה בגליל ליד חירבת
ביר-סבינה

אושפיץ יעקב ("ינה")

בן יצחק וצביה. נולד ב-10 לאוקטובר 1930 בעיר דברצ'ין, הונגריה. חמד בבית-ספר תיכוני, ועם השתלט הנאצים על המדינה נלקח מבית הוריו הוא ושני אחיו, והובא למחנה ריכוז. היה במחנות בוינה, גראץ, מאוטהאוזן, והועבר לבסוף לאוישוויץ סמוך לימי השחרור, וכעבור שבוע ימים שיהררוהו הרוסים ממחנות המוות. מאז הלך בנתיב גאולים. הגיע לאיטליה והוכנס למוסד לילדים ולנוער שאורגן על-ידי חיילי הכריגדה היהודית. שם עשה שנה וחצי עד הגיע תורו לעלייה. עלה באוגוסט 1946 באוניה "ואג'בוד". למד בבית הספר בכפר הנוער הדתי. התמחה במקצוע הפחחות. לפני סיום לימודיו פרצה מלחמת השחרור והוא התגייס. שירת בחטיבת "גולני". השתתף בקרבות במשמרת גשר, ובהגנה על עיץ-גב.

נפל בפעולת-סריקה בין כפר-חמין ועילבון. נשלח להביא תחמושת למקלע, ובשובו מצא את העמדה בידי האויב. עוד הספיק להרים קולו ולהזהיר את חבריו, שבאו אחריו, שלא יפלו אף הם כפח שממן להם האויב. הדבר היה ב-ח' באלול תש"ח (12.9.1943) ליד חירבת ביר סכינה. עם כיבוש הגליל נמצאה גוויתו באדמת כפר עליבון. היה קבור במבריה וב-31.5.1950 הועבר למנוחת-עולמים בנחלת-יצחק.

המאבק על עלייה בתקופת עלייתו של יעקוב

בתום מלחמת העולם השנייה, משכזבו התקוות לשינוי במדיניות הבריטית בא"י, החליטה הנהגת היישוב המאורגן לחדש את המאבק במנדט הבריטי, שהופסק בפרוץ מלחמת העולם השנייה.

למאבק מחודש זה היו פנים רבות, שאחד מהם, אם לא העיקרי שבהם, היה המאבק על העלייה. רבבות עקורים במחנות באירופה התדפקו על שערי הארץ, ובריטניה סירבה להרשות את עלייתם.

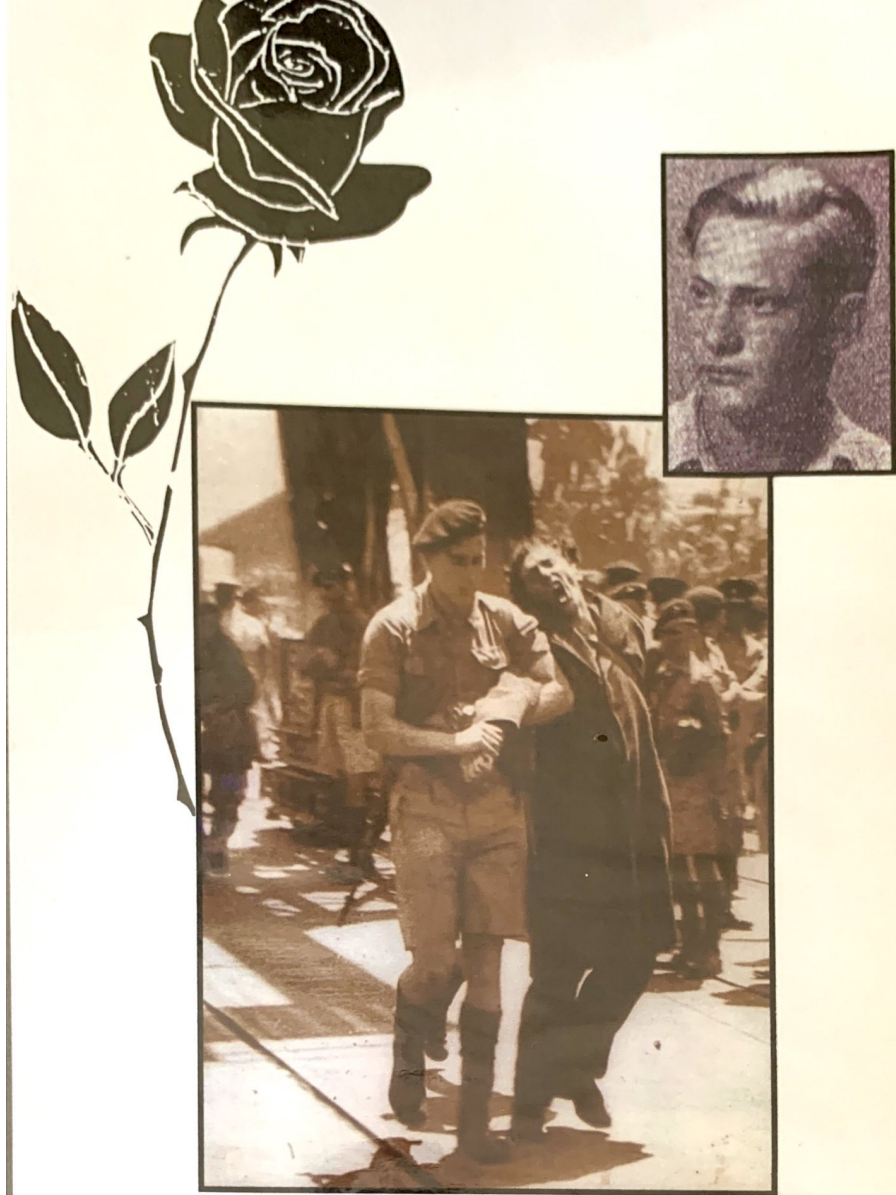
הנהגת היישוב באמצעות המוסד "עלייה ב", ארגנה העפלה בלתי לגאלית במימרים שלא נודעו עד אז.

ממשלת בריטניה את כל האמצעים שעמדו לרשותה כדי למנוע את העלייה הבלתי לגאלית-איומי על ממשלות ארצות המוצא של המעפילים, צייד המעפילים בים ועל החוף עם הגעתם, גירושם מן הארץ וכליאתם במחנות הסגר.

תגובת היישוב הייתה חריפה-פעולה מדינית בעולם הפגנות מחאה בארץ ובעולם, הערמה על ההסגר הבריטי בכל הדרכים, ועוד פעולות בכוח כמו שחרור עצירים ממחנה עתלית, הטבעת אוניות בריטיות וחבלה במתקני מכים בריטיים שגילו את אוניות המעפילים וסיכלו את ההעפלה.

החבלנים הימיים של הפלמ"ח הצליחו להטביע אוניות גירוש אף בנמלי קפריסין.

חייל בריטי מפנה מעפיל ומעלהו לאחת מאניות הגרוש לקפריסין

כיבוש הגליל העליון ע"י צה"ל בתקופת נפילתו של יעקוב

בינתיים החלו "מתנגלים" המאורעות שהביאו למתקפת צה"ל בצפון הארץ. הכוחות הערביים שהחזיקו בגליל היו צבא ההצלה של קאוקג'י והצבא הלבנוני, שקשיי האספקה פגעו קשות ביכולתם. הכוחות הלבנוניים נערכו למגננה על תחומי לבנון, ואילו כוחות קאוקג'י אשר מנו שלושה גדודים מורחבים היו אחראיים לקו ההגנה אשר התבסס על יתרון השליטה שהעניקו הרי הגליל העליון. כוחות אלה היו חמושים בנשק שבו ציידה אותם סוריה באביב, כלומר נשק קל מסוגים שונים, מעט נשק בינוני, 8 תותחי שדה. וכך הוא הטריד את צה"ל בנקודות נבחרות.

את העלייה העיקרית למתקפת צה"ל סיפק קוקג'י עצמו בפעולה אשר גרמה לפיקוד צפון של צה"ל ראגת אמת. ב-22 באוקטובר כבשו כוחותיו את מוצב שיחי עבד אשר שלט על קיבוץ מגרה ועל הרכס המשתפל כלפי עמק החולה.

בכך סיכן קאוקג'י את שליטת צה"ל בציד ראש פינה - מטולה. עקב כך נפתח מבצע "חידים" בליל 29 באוקטובר חכה להצלחה רבה. במבצע השתתפו חוכות רבים בניהם כוחות של חטיבת גולני אשר נכשלו תחילה בכיבוש עילבון, אולם למחרת עלה הדבר יפה. לאחר הכיבושים נקבע כי יחברו החטיבות יחד בכדי לסגור את נסיב הגסיגה של קאוקג'י, אולם משהושלם מפגש החטיבות על כביש הצפון ב-31 לחודש כבר הצליח קאוקג'י לחמוק בציד הרי סמוי המוביל ללבנון.

הקרב על גשר בו השתתף יעקוב

ב-4 אחר הצהריים מתאספים הכל בחדר הקריאה. בן גוריון מכריז על ביטול המנדט, על קריעת הספר הלבן ועל הקמתה של מדינת ישראל. ב-6 בערב נשמעות יריות מעבר נהרים. מודיעים לנו, כי הצבא העיראקי נכנס למפעל והתחיל להפש נשק. עובדי המפעל נעצרו ונחקרו. לגשר מגיעים כמה מן השוטרים שהצליחו להסתלק מנשקם. מאז אין ידיעות על גורל האובדים בנהרים. ב-8 בערב נראה טור משוריין של האויב, יורד מהרי הגלעד מתקרב לגשרי הירדן, אל המחנה. אותה שעה עשתה יהודה קטנה של חבלנים מעשה נועז: הם הצליחו לפוצץ את הגשרים והוציאו מכלל שימוש. תחילה סברנו, שהחבלנים לא הצליחו, מחמת החשיכה הכבדה, אבל אחר-כך נתברר, כי הפעולה בוצעה כהלכה. פיצוץ הגשרים העתיקים עורר רגשות מעורבים, כי זכרונות והוויית הרבה קשורים בגשרים הללו, שהיו חלק מנוף הקבוצה, אבל הכל הבינו את ההכרח הצבאי לפוצצם. כלילה מתנהלות שיחות מלפוניות בין המפקד העיראקי בנהרים ובין מפקדת אשדות. המפקד העיראקי דורש להחזיר את הנשק של נהרים הנמצא בגשר. אם נסרב-ירעיש הצבא את גשר בתותחים. נאמר לו, כמובן, שאין אנו יודעים ולא כלום על הנשק הזה.

האויב התחיל להרעיש שוב את הנקודה. שוב מתפוצצים פגזי התותחים והמרגמות. שוב נפגעים בנינים, אבל חברי הקבוצה ומגיניה אינם מופתעים כלל. כולם מתבצרים ברשת התעלות והמקלטים. מתגבש הווי תת קרקעי, תוך מצב רוח איתן ורוח נעורים. פצצות תבערה פגעו בבית הילדים הישן, העשוי עצים וחמרה. כל הרכוש הוצא עוד לפני ההתקפה, אך הספרייה שלנו עלתה באש. מצב הרוח נעקר-עמל נמלים ורכוש תרבותי יקר הועלה בלהבות. המרקטור הגדול, הבולדוזר, יש מול: רק שני מטר הפסיקו בינו ובין האש. אחר-כך הועבר למקום מבטחים. האויב יוצא מכליו. ומחפש לו דרך אחרת להסתער על הנקודה, מאחר שנהרסו הגשרים. מצליח לקשור מעברה לחוף הירדן, בקרבת תחנת נפמ של IPC משם מתחילים להסתער חיילים ומשוריינים לשדות באשמוה. החיילים תופסים משלמים על הגבעות, מתאפרים בהם מציבים עמדות למרגמות כבדות. בינתיים השתולל הצבא העיראקי בנהרים. הם התחייבו לשמור על המפעל, אבל ההסכם הופר. הם שופכים את המתם על הבתים העוזבים שודדים, כוזים, ומעלים הכל באש. תמרות עשן כבד נישאות ועולות משם... לכמוף נבלמה תקיפתם של הערכים בכחות אזרחיים- צביים משותפים

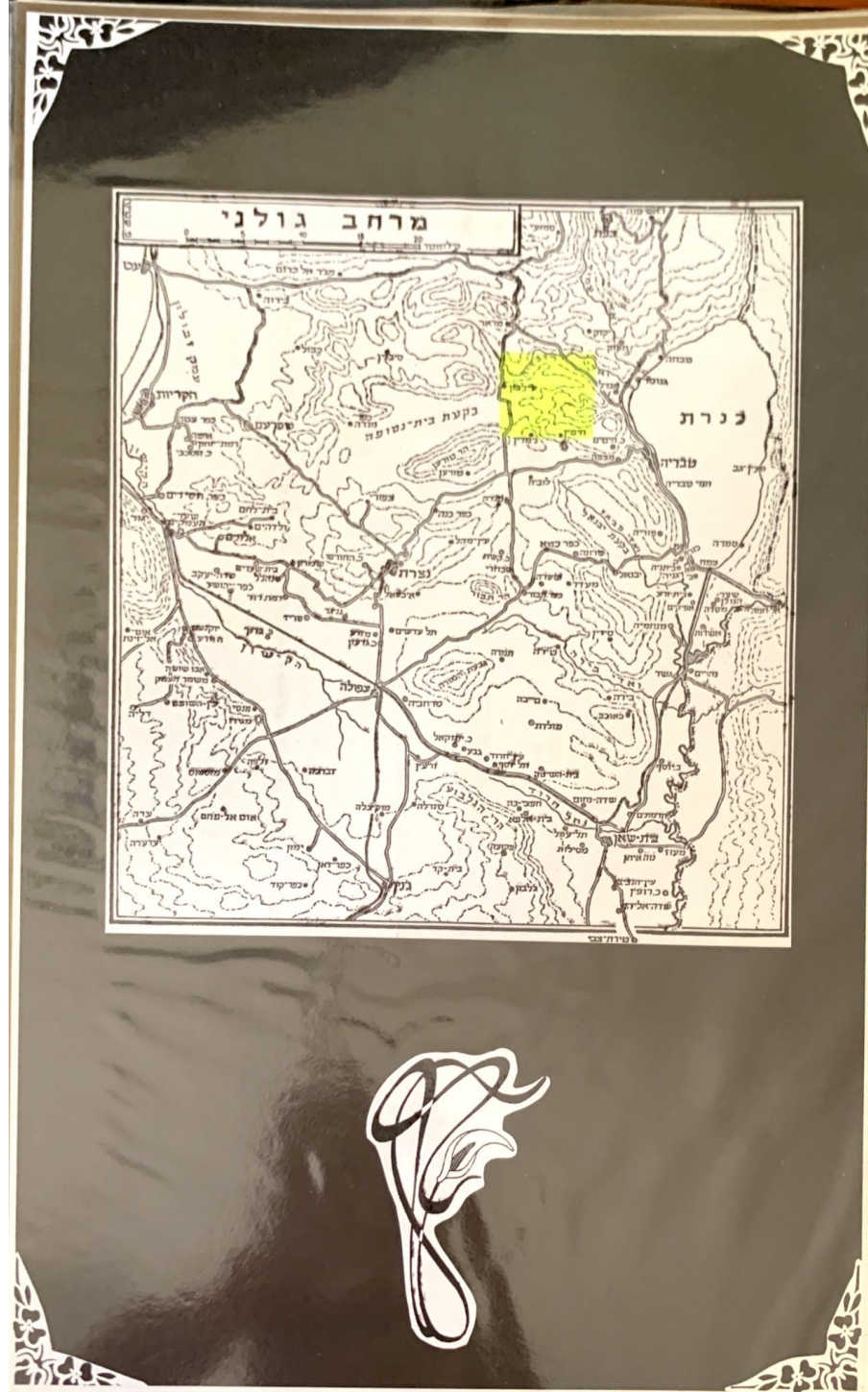
משמרת גשר

הקרב על עין גב בו השתתף יעקב

הקרב על עין-גב אף על פי שהתחולל שבועיים לאחר שנדמו הפעולות בצמח ובדגניה, היה, מכל מקום, חוליה אורגנית במערכתה של החמיכה על עמק הירדן. אף כי בקרב זה לא לקחו חלק יחידות-השדה הסדירות (פרט לתגבורת שהגיעה בשלב האחרון של הקרב) ולוחמיו היו אנשי המשק, -הייתה זו מלחמתה של החמיכה, שאנשי עין גב, בעובדת היותם משק-חזית במרחבה, היו חיילים.

נוסף לחשיבותו האופירטיבית של קרב זה לגבי המרחב כולו, באה הזוהת שכין המשק לחמיכה לידי גילוי גם בעזרה הבלתי פוסקת, לסוגיה השונים, בהעדפה שנבעה מהערכת חשיבותה של עין-גב והזונויות עמידתה במקום.

לא נפרח כבד פעמים והרוח על המים
יפזר דממה צוננת על פנינו החורות,
שמה בין אבי הנחל בשעה אחת נשכחת
זכרונות אוב ש לנו מתרסקים על הקירות.

כלי תוגה, כפופי צמרת, בלוריות שיבה נבדרת
באשר יפות התאר בין שריקות העדרים
תפנוקי גנו ירטיטו בלכתו לרחוץ בגרם,
נכלמים נשפיל עינינו אל המים הקרירים.

לא נוספה עוד לנוע, משתאים נביט ברוח
איה הוא יחד עם המים מפרקים את הפלעים.
תאנה חנטה פגיה, והנשר היגע
אל קנו חזר בחשוך מדרכי האלהים.

הַרְדוּפִים שְׁלִי, כְּמוֹנֵי וְכַמוֹף, שְׂכָל יְמִיךָ
אֶת פְּרִחֵי הָאוֹר שְׁלֵנוּ אֶת פְּנִיחֵי לְכָל רוּעָה -
לֹא עוֹפוֹת־מְרוֹם אֲנַחְנוּ וְאֵל גְּבַהַּ הַשָּׁמַיִם
גַּם אַתָּם וְגַם אֲנִכִי לֹא נִגִיעַ, כִּנְרָאָה.

רַק בְּהַר עַל קוֹ הַרְכָּס מִיִּשְׁהוּ מוֹסִיף לְלַכֵּת
מִן הַנְּאֻדֵי וְהַאֲבֹן לְרַכְסִים אֵל הַרוּחוֹת,
עַד אֲשֶׁר בְּכִסּוֹת הָעָרֶב יִחְזֹר נוֹגֵה אֵלֶיךָ
עִם פְּכַפּוּף פְּלָגִים
עִם רַחֵשׁ הַרְדוּפִים לְיַד הַחוּף.